PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 11. oktobra 2004

o spremljanju ravni prisotnosti dioksinov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih

(notificirano pod dokumentarno številko K(2004) 3462)

(Besedilo velja za EGP)

(2004/705/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 211 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba Komisije (ES) št. 466/2001 z dne 8. marca 2001 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževalcev v živilih [1] določa mejne vrednosti za dioksine v živilih.

(2) Čeprav bi s toksikološkega vidika morale mejne vrednosti veljati za dioksine, furane in dioksinom podobne polikloririrane bifenile, so bile mejne vrednosti določene le za dioksine in furane, ne pa za dioksinom podobne polikloririrane bifenile zaradi zelo omejene količine podatkov o pogostnosti le-teh. Zgoraj omenjena uredba zagotavlja podlago za revizijo mejnih vrednosti prvič najkasneje do 31. decembra 2004 v luči novih podatkov o prisotnosti dioksinov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov, zlasti z namenom vključitve dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v določitev mejnih vrednosti.

(3) Uredba (ES) št. 466/2001 zagotavlja podlago za nadaljnji pregled mejnih vrednosti dioksinov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov najkasneje do 31. decembra 2006 z namenom znatno znižati mejne vrednosti.

(4) Treba je zbrati zanesljive podatke v Evropski skupnosti o prisotnosti dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v najširšem izboru živil, da se pridobi jasno sliko o časovnih gibanjih prisotnosti teh snovi v živilih.

(5) Povezava med prisotnostjo dioksinov, furanov, dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov in dioksinom nepodobnih polikloriranih bifenilov je pomembna, vendar do določene mere nepoznana. Zato je primerno, da se izbrani vzorci analizirajo tudi za dioksinom nepodobne polikloririrane bifenile, kjer je to možno.

(6) Priporočilo Komisije 2002/201/ES z dne 4. marca 2002 o zmanjšanju prisotnosti dioksinov, furanov in polikloriranih bifenilov v krmi in živilih [2], državam članicam priporoča naključno spremljanje prisotnosti dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih sorazmerno z njihovo proizvodnjo in potrošnjo živil. To spremljanje je treba izvajati skladno s podrobnimi smernicami, ki jih določi Stalni odbor za prehranjevalno verigo in zdravje živali. Te smernice morajo zaradi zagotavljanja visoke stopnje enotnosti v Evropski uniji med drugim vsebovati določbe o najmanjši pogostnosti in obliki poročanja rezultatov.

(7) Pomembno je, da se ti podatki redno posredujejo Komisiji. Komisija bo zagotovila zbiranje podatkov v podatkovno zbirko, ki bo dostopna za javno posvetovanje.

(8) Češka, Estonija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovenija in Slovaška so se pridružile Evropski skupnosti 1. maja 2004. Primerno je, da se nove države članice čim prej udeležijo programa spremljanja. Potrjuje se, da je za nove države članice primerno predvideti prehodno ureditev in da se zato za nove države članice trenutno ne priporoči podrobna najmanjša pogostnost naključnega spremljanja za prisotnost dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih –

PRIPOROČA:

1. Da države članice izvajajo od leta 2004 do 31. decembra 2006 spremljanje prisotnosti dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih na podlagi priporočene najmanjše pogostnosti vzorcev, analiziranih letno, kot je predvideno v preglednici Priloge I, po kateri se je treba ravnati. Pogostnost vzorcev je treba vsako leto preveriti v luči pridobljenih izkušenj.

[1] UL L 77, 16.3.2001, str. 1. Uredba ki je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 684/2004 (UL L 106, 15.4.2004, str. 6).

[2] UL L 67, 9.3.2002, str. 69.

2. Da se Češka, Estonija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovenija in Slovaška čim prej udeležijo programa spremljanja prisotnosti dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih. Pogostnost vzorcev, ki jih letno analizirajo Češka, Estonija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovenija in Slovaška, bo določena od leta 2005 naprej.

3. Države članice Komisiji redno posredujejo podatke, katerih vsebina in oblika sta predvideni v Prilogi II, za ureditev v podatkovno zbirko. Primerno je, da se predložijo tudi podatki iz zadnjih let, ki so bili pridobljeni z analizno metodo skladno z zahtevami, določenimi v Direktivi Komisije 2002/69/ES z dne 26. julija 2002 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za uradni nadzor dioksinov in določevanje dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih [1], in ki odražajo ravni njihove prisotnosti.

4. Da države članice v istih vzorcih izvajajo tudi analize za dioksinom nepodobne poliklorirane bifenile, če je možno.

V Bruslju, 11. oktobra 2004

Za Komisijo

David BYRNE

Član Komisije

[1] UL L 209, 6.8.2002, str. 5. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2004/44/ES (UL L 113, 20.4.2004, str. 17).

PRILOGA I

Tabela: Pregled priporočenega najmanjšega števila vzorcev živil, analiziranih letno. Porazdelitev vzorcev temelji na proizvodnji v vsaki državi. Posebna pozornost je namenjena živilom, za katere se pričakuje, da imajo večjo variacijo ravni prisotnosti dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov. To še zlasti velja za ribe.

Država (*)	N (1)	Meso in mesni proizvodi (2)					Ribe in ribiški proizvodi (3)		Mleko in mlečni proizvodi (4)		Jajca (5)		Olja in maščobe (6)			Sadje, zelenjava in žita (7)		
		Goveje meso	Prašiči	Ovce	Perutnina	Jetra	Ribe	Proizvodi iz ribogojstva	Mleko	Maslo/Sir/Jogurt	Jajca iz baterijske reje	Jajca iz proste reje	Živalske	Rastlinske	Ribja olja/dopolnila k dnevni prehrani	Zelenjava	Sadje	Žita
Belgija	53	4	4	2	4	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	2
Danska	66	3	5	2	3	3	15	5	3	3	3	3	2	3	6	3	2	2
Nemčija	147	13	13	3	6	7	7	5	14	14	10	11	12	14	4	4	2	8
Grčija	55	2	2	7	3	2	4	7	3	3	3	3	2	3	3	4	2	2
Španija	151	7	9	11	7	6	33	16	3	3	7	7	4	10	5	9	10	4
Francija	168	14	8	5	15	11	18	16	12	14	12	6	6	6	3	6	4	12
Irska	61	7	3	3	3	3	9	3	3	5	3	3	2	3	4	3	2	2
Italija	126	10	5	5	8	5	8	14	6	3	8	15	3	7	3	12	10	4
Luksemburg	30	2	2	1	2	1	3	1	3	3	3	2	1	1	2	1	1	1
Nizozemska	88	6	6	3	6	4	14	7	5	6	7	3	3	7	3	4	2	2
Avstrija	52	4	4	2	3	2	3	3	3	3	3	7	2	3	3	3	2	2
Portugalska	51	3	3	3	4	2	6	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
Finska	45	3	3	2	2	1	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
Švedska	54	3	3	2	3	2	10	3	3	3	3	3	2	3	4	3	2	2
Združeno kraljestvo	113	7	4	10	10	4	24	12	7	4	7	3	3	5	4	3	2	4
Skupaj EU	1 260	88	74	59	79	56	161	101	74	74	78	75	49	75	53	64	47	53
Islandija	67	2	2	1	2	1	29	2	3	3	3	2	1	1	12	1	1	1
Norveška	125	3	3	2	3	3	46	28	3	3	3	3	3	3	10	3	3	3
Skupaj EGP	1 452	93	79	62	84	60	236	131	80	80	84	80	53	79	75	68	51	57

(*) Češka, Estonija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovenija in Slovaška so se pridružile Evropski skupnosti 1. maja 2004. Primerno je, da se nove države članice čim prej udeležijo programa spremljanja. Potrjuje se, da je za nove države članice primerno predvideti prehodno ureditev in da se zato za nove države članice ne priporoči podrobna najmanjša pogostnost naključnega spremljanja za prisotnost dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov v živilih.

Opombe k preglednici

(1) Številke v preglednici so minimalne številke. Dobrodošlo je, da države članice odvzamejo več vzorcev. Najbolje bi bilo, če bi bili odvzeti dodatni vzorci iz kategorij živil, ki najbolj prispevajo k izpostavljenosti: to so meso in mesni proizvodi, ribiški in mlečni proizvodi (mleko s kmetij).

(2) Meso in mesni proizvodi: poleg omenjenih kategorij, bi morali vzorci obsegati tudi konjsko meso, meso koz, kuncev in do določene mere meso divjačine.

(3) Ribe in ribiški proizvodi: Vzorce za divje ribe in ribe iz ribogojstva je treba razdeliti po vrstah sorazmerno z ulovom ali proizvodnjo (v primeru ribogojstva). Kot vodilo se lahko uporabijo podatki o ulovu in proizvodnji rib in ribiških proizvodov, ki so razdeljeni po vrstah in so na voljo v brošuri „Dejstva in številke o SRP – osnovni podatki o skupni ribiški politiki“, Evropske skupnosti, 2004.

Na osnovi teh podatkov se naredi odvzem naslednjega števila vzorcev za različne vrste rib in ribiških proizvodov.

Ulov (za države članice se priporoča ≥ 10 vzorcev)

Danska: 15 vzorcev ⟶ 4 sled, 4 užitna klapavica, 7 drugo

Španija: 33 vzorcev ⟶ 7 črtasti tun, 4 sardon, 5 rumenoplavuti tun, 2 šur, 2 kratkoplavuti ligenj, 13 drugo

Francija: 18 vzorcev ⟶ 3 črtasti tun, 3 rumenoplavuti tun, 2 sardon, 2 saj, 2 sled, 6 drugo

Nizozemska: 14 vzorcev ⟶ 4 velike sardele, 2 šur, 3 sled, 2 skuša in 3 drugo

Švedska: 10 vzorcev ⟶ 5 sled, 4 papalina in 1 trska

Združeno kraljestvo: 24 vzorcev ⟶ 6 skuša, 4 sled, 3 vahnja, 2 trska in 9 drugo

Proizvodi iz ribogojstva (za države članice se priporoča ≥ 5 vzorcev)

Danska: 5 vzorcev ⟶ 4 postrv in 1 jegulja

Nemčija: 5 vzorcev ⟶ 2 klapavice, 2 postrv in 1 krap

Grčija: 7 vzorcev ⟶ 3 špar, 2 brancin, 1 klapavice in 1 drugo

Španija: 16 vzorcev ⟶ 8 klapavice, 3 postrv, 1 špar, 1 ostriga, 1 tun in 2 drugo

Francija: 16 vzorcev ⟶ 8 ostrige, 4 klapavice, 3 postrv in 1 krap

Italija: 14 vzorcev ⟶ 6 klapavice, 3 pokrovača, 3 postrv, 1 brancin in 1 špar

Nizozemska: 7 vzorcev ⟶ 4 klapavice, 1 jegulja, 1 ostriga in 1 atlantski ostrigar

Združeno kraljestvo: 12 vzorcev ⟶ 9 losos, 2 postrv in 1 klapavica

(4) Mleko in mlečni proizvodi: Najmanj 4/5 vzorcev mleka mora predstavljati mleko s kmetij (predvsem kravje mleko). Primerno je, da se poleg kravjega mleka odvzamejo tudi dodatni vzorci mleka in mlečnih proizvodov (kozje mleko idr.).

(5) Jajca: poleg kokošjih jajc naj se odvzamejo tudi jajca rac, gosi in prepelic.

(6) Olja in maščobe: primerno je, da se poleg ribjega olja odvzamejo tudi vzorci dopolnil k dnevni prehrani na osnovi ribjega olja (olja iz telesa in olja iz jeter rib).

(7) Zelenjava: predvsem listna zelenjava, vendar tudi krompir in druga korenasta in gomoljasta zelenjava.

Sadje: vključno z jagodičjem in jagodami.

PRILOGA II

A. **Pojasnila k obrazcu za analitske rezultate dioksinov, furanov in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov ter drugih polikloriranih bifenilov v živilih**

1. *Splošni podatki o analiziranih vzorcih*

Država: ime države članice, kjer se je izvajalo spremljanje.

Leto: datum, ko se je spremljanje izvajalo.

Proizvod: analizirano živilo – čim bolj natančno opišite živilo.

Faza trženja: kraj, kjer je bil proizvod (vzorec) odvzet.

Tkivo: analizirani del proizvoda, npr. maščoba ali mišica.

Podajanje rezultatov: Rezultati se podajajo na osnovi, ki je bila uporabljena za mejne vrednosti (Uredba Sveta (ES) št. 2375/2001). V primeru analize dioksinu nepodobnih polikloriranih bifenilov je zelo priporočeno podajanje vrednosti na isti osnovi.

Vrsta vzorčenja: naključno vzorčenje – lahko se predložijo tudi analitski rezultati ciljnega vzorčenja, vendar mora biti jasno navedeno, da je vzorčenje ciljno in da ne neizogibno odraža običajne ravni prisotnosti.

Metode: navedite uporabljeno metodo.

Akreditirana: navedite, ali je analitska metoda akreditirana.

Negotovost (%): odstotek negotovosti v analitski metodi.

2. *Posebni podatki o analiziranih vzorcih*

Vzorec št.: število analiziranih vzorcev enakega proizvoda. Če imate rezultate več vzorcev, kot je označenih stolpcev, na koncu obrazca dodajte nove stolpce s številom.

Metoda proizvodnje: dogovorjena/ekološka (čim bolj natančno).

Območje: če je ustrezno, navedite območje ali pokrajino, kjer je bil vzorec odvzet, če je možno, nakažite, ali gre za ruralno območje, urbano območje, industrijski predel, pristanišče, odprto morje idr. Na primer: Bruselj – urbano območje, Sredozemlje – odprto morje.

Število podvzorcev: če je analizirani vzorec združen vzorec, je treba navesti število podvzorcev (število posameznih vzorcev). Če analitski rezultat temelji le na enem vzorcu, navedite 1. Število podvzorcev v združenem vzorcu lahko variira, zato navedite ta podatek za vsak vzorec.

Vsebnost maščobe (%): odstotek vsebnosti maščobe v vzorcu.

Vsebnost vlage (%): odstotek vsebnosti vlage v vzorcu (če je na voljo).

3. *Rezultati*

Dioksini, furani, dioksinom podobni poliklorirani bifenili: rezultati vsake hlapne snovi se navedejo v ppt – pikogram/gram (pg/g).

Dioksinom nepodobni poliklorirani bifenili: rezultati vsake hlapne snovi se navedejo v ppb – mikrogram/kilogram (μg/kg).

MKD: Meja količinske določljivosti v pg/g ali μg/kg (za dioksinom nepodobne poliklorirane bifenile).

MZ: Meja zaznavnosti v pg/g ali μg/kg (za dioksinom nepodobne poliklorirane bifenile).

Za hlapne snovi, ki so bile analizirane, vendar so bile vrednosti pod MZ (mejo zaznavnosti), se rezultat navaja kot < MZ (MZ se navede kot vrednost).

Za hlapne snovi, ki so bile analizirane, vendar so bile vrednosti pod MKD (mejo količinske določljivosti), se rezultat navaja kot < MKD (MKD se navede kot vrednost).

Za hlapne snovi poliklorirane bifenile (PCB), ki so bile analizirane poleg PCB-7 in dioksinom podobnih polikloriranih bifenilov, je treba dodati številko hlapne snovi PCB, na primer 31, 99, 110 itn. Če je vzorec analiziran za več hlapnih snovi PCB, kot je označenih vrstic, dodajte nove vrstice na koncu obrazca.

4. *Opombe*

Ta prostor je namenjen uporabljeni metodi ekstrakcije lipidov in dodatnim pomembnim opombam k predloženim podatkom.

B. **Obrazec za poročanje za hlapne snovi posebnih analitskih rezultatov za dioksine, furane, dioksinom podobne polikloririrane bifenile in druge polikloririrane bifenile v živilih**

Država	
Leto	
Proizvod	
Faza trženja	
Tkivo	
Podajanje rezultatov	
Vrsta vzorčenja	
Vzorec št.	
Metoda proizvodnje	
Območje	
Število podvzorcev	
Vsebnost maščobe (%)	
Vsebnost vlage (%)	

Opombe
Uporabljena metoda ekstrakcije lipidov:

1.	Dioksini in furani (pg/g)		Hlapne snovi	TEF	MZ	MKD	Rekuperacija (%)	Rezultati	TEQ
	Metode		2,3,7,8 – TCDD	1					
	Zaznavnost		1,2,3,7,8 – PeCDD	1					
	Enota		1,2,3,4,7,8 – HxCDD	0,1					
	Akreditirana		1,2,3,6,7,8 – HxCDD	0,1					
	Negotovost (%)		1,2,3,7,8,9 – HxCDD	0,1					
			1,2,3,4,6,7,8 – HpCDD	0,01					
			OCDD	0,0001					
			2,3,7,8 – TCDF	0,1					
			1,2,3,7,8 – PeCDF	0,05					
			2,3,4,7,8 – PeCDF	0,5					
			1,2,3,4,7,8 – HxCDF	0,1					
			1,2,3,6,7,8 – HxCDF	0,1					
			1,2,3,7,8,9 – HxCDF	0,1					
			2,3,4,6,7,8 – HxCDF	0,1					
			1,2,3,4,6,7,8 – HpCDF	0,01					
			1,2,3,4,7,8,9 – HpCDF	0,01					
			OCDF	0,0001					

Skupaj TEQ-PCDD/PCDF	
Višji	
Srednji	
Nižji	

2.	Neorto poliklorirani bifenili (pg/g ali ng/kg)		Hlapne snovi PCB	TEF	MZ	MKD	Rekuperacija (%)	Rezultati	TEQ
	Metode		PCB-77	0,0001					
	Zaznavnost		PCB-81	0,0001					
	Enota		PCB-126	0,1					
	Akreditirana		PCB-169	0,01					
	Negotovost (%)								
3.	Monoorto poliklorirani bifenili (pg/g ali ng/kg)		Hlapne snovi PCB	TEF	MZ	MKD	Rekuperacija (%)	Rezultati	TEQ
	Metode		PCB-105	0,0001					
	Zaznavnost		PCB-114	0,0005					
	Enota		PCB-118	0,0001					
	Akreditirana		PCB-123	0,0001					
	Negotovost (%)		PCB-156	0,0005					
			PCB-157	0,0005					
			PCB-167	0,00001					
			PCB-189	0,0001					

Skupaj TEQ-PCB	
Višji	
Srednji	
Nižji	

DIOKSINOM NEPODOBNI POLIKLORIRANI BIFENILI

4.	PCB-7 (6) (µg/kg ali ppb)		Hlapne snovi PCB		MZ	MKD	Rezultati
	Metode		PCB-	28			
	Akreditirana		PCB-	52			
	Enota		PCB-	101			
	Negotovost (%)		PCB-	118			
			PCB-	138			
			PCB-	153			
			PCB-	180			

5.	Drugi poliklorirani bifenili (µg/kg ali ppb)		Hlapne snovi PCB		MZ	MKD	Rezultati
	Metode		PCB-				
	Akreditirana		PCB-				
	Enota		PCB-				
	Negotovost (%)		PCB-				
			PCB-				
			PCB-				